

DOMOVINA

Izhaja dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 1 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 v za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primeren popust. — Naročnina za celo leto 8 kron, za pol leta 4 krone, za četrta leta 2 kroni; ista naj se pošilja: Upravništvu „Domovine“ v Celju.

Ob 150-letnici rojstva barona Jurija Vege.

Moravska župnija na Kranjskem, ki je po imenitni, v legendi opisani limbarski gori in romarski cerkvi sv. Valentina daleč po svetu znana, se more ponašati z dvema imenitnima možema preteklega dobe. Eden je pesnik Ivan Vesel Koseski iz Spodnjih Kosez, kateremu so njegovi rojaki l. 1898 vzdali v rojstno hišo spominsko ploščo, drugi pa je v Zagorici, v prijazni, kako poldrugo uro od Moravč oddaljeni gorski vasici rojeni, svetovno znani junak in učenjak, ki je prižgal luč svetovni matematični vedi — baron Jurij Vega.

Porodil se je v ubožni kmetijski hiši dne 23. sušca 1754. leta. Tu se je vršila dne 26. septembra 1864 Vegova slavnost po zaslugi nekaterih njegovih častilcev, ki so obesili leseno spominsko deščico na hišo s tem le napisom:

Jurij Vega

Baron

r — 1754 l.

† — 1802 l.

Vegovi starši so bili ubožni, a so vkljub svoji revščini poslali nadarjenega sinčka v ljubljansko trivialno šolo. Privoščili so mu boljše življenje kakor so ga pa imeli sami, ki so si morali v potu svojega obraza in z žuljavimi rokami služiti vsakdanji kruhek. Mladi Jurče se je v trivialni šoli jako kmalu toliko naučil nemščine, da je zamogel vstopiti v gimnazijo.

Stradal je in bil odvisen, kakor še tudi danes marsikateri dijak, od radodarne roke meščanove. Komaj 21 let star, je že bil imenovan navigacijskim inženirjem za Dolenje Avstrijsko. A ta stan se mu ni dopadel, njegovo srce ga je gnalo k vojakom topničarjem. Vstopil je v topništvo kot prostak, a bil je po preteku treh let že stotnik in profesor v slovečem bombardirskem oddelku. Spisal je trigonometrične tabule, katerih se še dandanes poslužujejo vsi kulturni narodi. Njegova slava se je razširila po vsej Evropi. Da je avstrijsko topništvo dandanes tako močno, gre zahvala ravno našemu Juriju. Ko se je leta 1879 vnela vojna s Turki, šel je Vega z močno Lavdonovo vojsko pred Beligrad, kjer je kot poveljnik topničarske baterije premagal lju tega sovraga ter s pomočjo topov, katerih streljanje je on sam pospešil, vzel trdnjavo Beligrad. Zmago in moč avstrijske armade opeva znana narodna pesem, ki se glasi:

„Cesarske puške pokajo
se turške gospe jokajo;
cesarski bombe mečejo,
se Turki z grada vlečejo.“

Vega si je zaslužil lovorjev venec in bil leta 1792 imenovan majorjem v bombardirskem oddelku ter prideljen armadi ob Reni. Dne 13. novembra 1793 leta se mu je posrečilo osvojiti mesto Lauterburg in dne 14. listopada istega leta je dosegel največjo vojno slavo, ko je vzel trdnjavo St. Luister in za to postal vojni vitez reda Marije Terezije.

Nekoliko pozneje je bil imenovan podpolkovnikom v četrtem topničarskem polku. Največje odlikovanje ga je pa doletelo dne 22. avgusta l. 1800, ko so mu nadeli naslov barona,

katerega je po vsej pravici zaslužil, saj je bil junak in učenjak, kateremu ga ni bilo para. — Njegov grb z gorečo bombo ga potrjuje kot junaka, njegova matematična dela ga slave kot učenjaka.

Kakor menda vsem duševnim velikanom in junakom ni odmerjeno dolgo življenje, tako tudi našemu slavnemu rojaku ni bilo — Dne 26. septembra 1802 leta so našli zagoriškega Jurija mrtvega v Donavi, kamor ga je pahnila zlobna in lakomna roka nekega mlinarja.

Mož jeklenega značaja, ki ni nikdar zaničeval rodni svojih staršev, mož, ki se je vzlic svojemu dostojanstvu spominjal priljubljenega mu kmetijskega rodu, moral se je v najlepši dobi posloviti od svojih junaških činov in nepresegljivih učenjaških del.

Njega ni, njegov spomin pa ostane na — veke vekov.

Dne 23. t. m. pa preteče 150 let njegovega rojstva. Po celi državi done našemu rojaku kliče njegove slave in se spisujejo članki o sinu slovenske matere, ki je dika mile slovenske domovine. Redki so časi, v katerih se rojevajo taki možje, kakor je bil naš Vega.

Zato pa, rojaki dragi, pomagajmo vsak po svoji moči, da se postavi v Ljubljani spomenik v čast Vegovemu imenu in da se vzida v rojstno hišo v Zagorici dostojna spominska plošča v spomin možu svetovne slave!

Celjske in štajarske novice.

— Nov slučaj Bratuša. V soboto je bila glavna obravnava zoper slovenskega veleposestnika Vavkana zaradi hudodelstva goljufige vsled zapeljevanja h krivemu pričevanju. Tu se je pa zgodil neverjeten slučaj, da je zagrizeni Nemeč celjski državni pravdnik dr. Bayer, sam moral predlagati, da bi se neke priče osebno pred sodnijo poklicale in še enkrat v slovenskem jeziku zaslišale, ker se je prepričal, da je nemški preiskovalni sodnik Friedel iz Slovenjega gradca pričevanje slovenskih prič nemško tako slabo zapisati dal, da se nazadnje ni vedelo, kaj je res in kaj ne. Dasiravno se je na podlagi slabo nemško zapisanih izpovedb slovenskih prič držal obdolženec 2 meseca v preiskovalnem zaporu in so ga smatrali že za brezdomno krivega, je bil nazadnje popolnoma oproščen, ko se je šele po celodnevem zasliševanju prič v slovenskem jeziku o. kr. okrožno sodišče v Celju prepričalo o resnici. Iz tega slučaja se zopet jasno vidi, da mi ne zahtevamo brez vzroka slovenskega uradovanja in slovensko, z ljudstvom čutečih uradnikov. — Kako si upa ta Friedel nasproti predpisom z nemščine popolnoma nevednimi strankami delati nemške zapisnike! Ali veljajo zanj, ker je Slovenji gradec blizu koroške meje, ko roške tajne naredbe Gleispachove. Nič se ni čuditi, če bi v takih razmerah zopet doživeli nov slučaj Bratuša.

— Osebna vest. Ravnatelj mariborskega učiteljskega g. Henrik Schreiner je pomaknjen v VI činovni red.

Šolske vesti iz Štajarske. Kot nadučitelja sta nameščena: Fran Lorber od Sv. Florjana pri Rogatcu na šoli v Braslovčah in Ivan Jezovšek, učitelj pri Sv. Lovrencu nad Prožinom na isti

šoli. Stalne učiteljice so postale: [pri] Sv. Jedrti nad Laškimi ondodna začasna učiteljica Ljudmila Gomišek, v Libojah učiteljica iz Rečice Ljudmila Božič, v Dobovi pa ondodni začasni učiteljici Terezija Požar in Friderika Zechner. Učiteljica za ženska ročna dela pri Sv. Pavlu v Savinski dolini je postala učiteljeva soproga Marija Pečar. Možitev se je dovolila učiteljici Mariji Brinšek, rojeni Delakorda pri Šent Janžu na Dravskem polju z ondodnim učiteljem Petrom Ljuparnikom ter Mariji Zupančič v Šmarju pri Jelšah z ondodnim učiteljem in županom R. Ferlincom.

— Tesnopisni in knjigovodski tečaj se je otvoril pretekli četrtek ob prečajanju številu učencev. Pri tesnopisnem pouku je bilo navzočih 14, pri knjigovodskem pa 16 učencev in učenk. Izostalo pa je še precej takih, ki so obljubili priti, ali sicer izrazili željo tečaja obiskovati. Nekateri so bili vsled gledališke vaje zadržani. Upati je torej, da se število obiskovalcev pri prihodnji vaji še pomnoži. Tesnopisni pouk (Novakov sistem) vodi g. Rasto Fašalek, knjigovodskega pa gosp. Josip Jagodič. Oba se trudita na kolikor mogoče natančen in poljuden način svoj predmet prednašati, ob katerem prednašanju mora postati vsak, ki ima resno voljo, v pol leta perfekten stenograf, oziroma knjigovodja. — Učnina je minimalna, kakor že zadnjič naznanjeno, za vsak predmet 2 K mesečno. Tiskovine, potrebne pri knjigovodskem pouku, se dobe v društveni zalogi proti posebnemu plačilu. Pouk se vrši v knjižnični sobi „Narodnega doma“ vsak četrtek zvečer, točno od 8—9. ure tesnopisje, od 9—10. ure pa knjigovodstvo. K prihodnji uri se vabljo vsi, ki se sploh nameravajo pouka udeležiti, ker pozneje bi se ne moglo pri pouku več nanje ozirati.

— Slovenski narod in avstrijska justica. Statistična raziskavanja so dognala sledečo za gospodarstveni in socialni položaj štajarskih Slovencev pomenljivo prikazen: Odkar se je okoliš celjskega okrožnega sodišča razdelil, tako da imamo mesto enega zdaj dve okrožni sodišči, eno v Celju in eno v Mariboru, izkazuje vsako izmed teh dveh sodišč tolikšno število kazenskih zasledovanj, kakor jih je bilo pred razdelitvijo v tem celnem sodiščnem okolišu. Kaj to pomeni? Ali imamo štajarski Slovenci zdaj naenkrat dvakrat toliko hudodelcev, ali se pa zdaj kazensko zasleduje (inkvizicijski sistem) kar se prej pri nas ni zasledovalo in se drugod tudi danes ne zasleduje. Slednje dejstvo je naš drž. poslanec dvorni svetnik dr. M. Ploj ob priliki znanega brežiškega nemškega kravala ministrskemu predsedniku dokazal. Nasproti Slovincem se vse zasleduje, nasproti Nemcem pa le malo-kaj. In še to, ne vprašajte, kako.

— Kaj je gospodinjam neznano? Da rabi vsaka v svojem gospodinjstvu, in če je isto še tako majhno, v enem letu veliko pralnega mila in da bi, ako bi kupovala edino le priznано najboljšo milo družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, koristila bi s tem ogromno ne le imenovani družbi, marveč vsemu slovenskemu narodu.

— Osebna vest. Naš rojak Jakob Legvart iz Nove cerkve, kateri je lansko leto napravil državni izpit iz poljedelstva na visoki šoli za poljedelstvo v Bonu, obiskal je kot cand. agri

et cam vseučilišče v Lipskem in prestal dne 26. svečana t. l. tam s prav dobrim uspehom skušajo kot nadzornik živinoreje („Tierzucht Inspektor“). Posebno je to zanimivo, ker je to dosedaj prvi Slovenec, kakor tudi prvi v Avstriji, kateri je ta izpit dovršil. Te skušnje morejo napraviti le takšni visokošolci, kateri so prestali državno skušnjo iz poljedelstva in le samo v Nemčiji, ker pri nas še nimamo teh izpitov.

— Diletanti v Žalcu prirede dne 10. aprila, to je na belo nedeljo, gledališko predstavo „Deseti brat“ v korist „Sokolu“ v Žalcu. Slavna društva in občinstvo se prosijo, da se blagovolijo ozirati na ta dan. Kakor se sliši, bode igra dobro uspela, ker so prevzele vodstvo igre čile, mlade moči, ki si bodo prizadevale, da se igra kolikor mogoče dovršno izvede. Dne 10. aprila torej na svidenje v Žalcu!

— Iz Gornjega grada — Popravek. — V smislu § 19 tiskovnega zakona prosim, da objavite v Vašem cenjenem listu gledé dopisa „Iz Gornjega grada“ št. 16 od 26. februvarja t. l. sledeči popravek: 1. Ni res, da bi se jaz ne brigal za bolnika, ampak res je, da je bolnik poslal trikrat k meni po zdravila, katera sem mu dal, kakoršna morajo biti, ker sam nisem mogel bolnika obiskati radi moje bolezni, traja joče od Božiča sem. 2. Ni res, da jaz posredujem pri celjski bolniški blagajni radi odškodnine bolnikov, ampak res je, da naznam isti vedno resnično število dnevov bolezni bolnika, vendar pa nimam nobenega vpliva na računanje in izplačevanje dotične odškodnine.

Gornjigrad, dne 3. marca 1904.

Dr. Ivan Šlander,
prakt. zdravnik.

— Pri plenarni seji okrajnega zastopa v Kozjem dne 21. decembra 1903 se je enoglasno sklenilo: 1. Okr. zastop kozjanski odločno protestira, da se v novjšem času nameščajo slovenski davčni uradniki za Zgornjem Štajarskem, nemško misleči, slovenščine v besedi in pisavi nezmožni uradniki pa nastavljajo med slovenskim ljudstvom na Spodnjem Štajarskem, kateremu so nenaklonjeni in to svojo nasprotje javno kažejo. 2. Posebno ogorčeno protestuje proti razmeram pri tukajšnji c. kr. davkariji, kjer se občinam, nemščine nevedščim, sedaj pošiljajo skoro izključno nemški dopisi, se delajo s slovenskimi strankami in župani nemški zapisniki in se samonemške tiskovine vsiljujejo. Oziraje se na to dejstvo se naprosi naš drž. poslanec g. J. Žičkar, da vloži ta protest pri c. kr. finančnemu ministru s pojasnilom, da kozjanski okraj šteje med 17.700 prebivalci komaj 100 Nemcev, ozir. nemčurjev. Prošnje za slovenske nap se pri železnicah Celje - Velenje in Grobelno - Rogatec je vložil do 1. marca t. l. kozj. okr. odbor in sledeče občine Buče, Dobje, Drenskobro, Imeno, Koprivnica, Križe, Mrčnoselo, Podstreda, Sopote, Sv. Vid, Velikikamen, Virštanj in Zagorje. Pričakuje se za gotovo, da ostalih 13 občin kozjanskega okraja v najkrajšem času erake prošnje okr. odboru vpošljejo, da se iste gg. poslancema vročijo.

— Nesreča. V nedeljo 6. t. m. je na Pragskem pri premikanju železniških vozov premikač Mihael Žnidar prišel tako nesrečno med voze (trkače), da se je zgrudil mrtev na tla. Vozovi se mu stisnili prsa. Truplo nesrečneža so prepeljali na spodnjepolskavsko pokopališče. Nesrečnež zapušča vdovo z otroci.

— Volitve v okrajni zastop ptujski — in „Štajerc“. Volitve v ptujski okrajni zastop so razpisane in se bodo baje vršile že prihodnji teden. Ptujskim Nemcem in nemškutarjem se po tem zastopu, kateri se nahaja dosedaj v vrlih slovenskih rokah, že dolgo sline cedijo. Ni čuda torej, da so v svojem nemškutarskem „Štajercu“ razlili vso svojo smrdljivo gnojnico po dosedajnjem slovenskem zastopu. Tako nesramno in strupeno, kakor piše „Štajerc“ v zadnjem svojem listu zoper Slovence, še ni pisal dosedaj nobeden nemški list. „Štajerc“ imenuje vse slovenske odvetnike, slovenske duhovnike, slovenske trgovce, slovenske obrtnike, sploh vse Slovence, sleparje, dočim so seveda pri njem vsi nemškutarji, dasi v resnici največji goljufi in sleparji, sami „poštenjaki“. „Štajerc“, ki je pri vseh Slovencih dobro znan — kot največji nemškutarski slepar,

je dosedaj vedno lagal in slepil ljudi, da se gre pri ptujskem okrajnem zastopu za boj „naprednjakov“ proti „klerikalcem“ no v zadnjem svojem listu pa je odkrito priznal, da se gre za boj proti gospodom okolu „Narodnega doma“ in „posojilnice“, takozvanim ptujskim narodnjakom, torej proti vrhim in najbolj zaslužnim Slovencem. Samo kdo se bojuje proti Slovencem, tega „Štajerc“ seveda ne pove. Bomo pa mi povedali. Proti Slovencem bojujejo se vsi ptujski Nemci in nemškutarji, to so tisti ljudje, ki so ob času razdelitve državne podpore Haložanom odvzeli polovico. To so tisti ljudje, ki so slovenskim romarjem v ptujski cerkvi hoteli prepovedati slovensko molitev in oznanjati slovensko božjo besedo. To so tisti ljudje, ki so slovenskemu mestnemu kaplanu odtegnili plačo za pouk veronauka, ker se isti pri ljudskem štetju ni hotel dati vpisati za nemškutarja. To so večinoma sinovi slovenskih kmetijskih staršev, ki se pa dandanes sramujejo govoriti svoj materni jezik. To so tisti ljudje, ki škiliijo na Prusko in spoštujejo Bismarcka, bivšega največjega sovražnika naše države, bolj kot Boga. To so tisti ljudje, ki bi radi sploh vse Slovence na žlici vode potopili. In take ljudi naj bi naši slovenski kmetje volili! Ne, nikdar! Slovenski kmetje ptujškega okraja ne gremo nikoli pod nemškutarski jarem! Prepričani pa smo, da se bode smrdljiva gnojnica, ki jo je razlil „Štajerc“ po Slovencih, stekala nazaj na „Štajerca“ in se bode sam v kratkem v isti zadušil. Saj je pa tudi gnojišče za „Štajerca“ najprimernejši kraj.

— Volitve za ptujski okrajni zastop so razpisane. Že lani bi se bile morale te volitve vršiti. Stvar se je zavlekla, ker c. kr. namestništvo v Gradcu do letos ni rešilo nekaterih prizivov ali pritožb. Te pritožbe so se vložile, ker je c. kr. okrajno glavarstvo v Ptuj iz imenika volilcev velikega posestva izpustilo dosti posestnikov ter jim s tem vzelo volilno pravico v skupini velikega posestva. C. kr. okrajno glavarstvo v Ptuj je namreč pri vseh teh posestnikih 15% popusta pri zemljiškem davku in 12½% popusta pri hišno najemniškem davku odračnilo in je vzelo le ostanek davka za podlago, na kateri je volilno pravico priznalo, oziroma odreklo. To vprašanje se je pa takrat za slovenske kmetijske volilce neugodno rešilo; ti zgubijo največ glasov. Vsak čuti to prikrajšanje volilne pravice in smatra razsodbo kot protipostavno. Gotovo je, da se bodo prizadeti posestniki pritožili na c. kr. upravno sodišče na Dunaju, da se to prepisno vprašanje glede davčnega popusta vendar enkrat definitivno reši. Kdaj ta rešitev pride, še pa ne ve! Zatorej morajo ostali kmetijski volilci veleposestniki dne 14. marca t. l. priti vsi voliti in strogo držati disciplino!

— Oddaja lova v občinah sodn. okrajev Rogatec, Ormož in Ptuj za dobo od 1. julija 1904 do konca leta 1910 se bo vršila sledeče dni: Za sodnijski okraj Rogatec dne 14. marca v občinski pisarni v Rogatcu; za sodnijski okraj Ormož dne 15. marca v rotovžu v Ormožu; za sodnijski okraj Ptuj dne 21., 22. in 23. marca v pisarni št. 5 ptujškega okrajnega glavarstva. Začetek vsakokrat ob 8 uri dopoldne. Pogoji so na vpogled pri okrajnem glavarstvu v Ptuj.

— Ustrelil se je dne 3. t. m. pri Sv. Lovrencu nad Mariborom 27 let stari veleposestnik Ivan Žlavs z revolverjem. Prva kroglija mu je prodrila desno stran prs, drugo si je pogнал v srce. Vzrok nezmerno uživanje alkohola.

Druge slovenske novice.

— V koncertu „Glasbene Matice“ dne 12. marca v Ljubljani stopi pred ljubljansko koncertno občinstvo kot skladatelj prvokrat z večjimi skladbami naš izvirni slovenski kompozicijski talent gospod Anton Lajovic, ki je pred par leti z odliko dovršil dunajski konzervatorij in ki je že za časa svojih študij v Ljubljani in na Dunaju zaradi svojega velikega izvirnega kompozicijskega talenta obudil pozornost in zanimanje strokovnjakov. — „Celjsko pevsko društvo“ je lahko ponosno na to, da je prvo nastopilo s težkimi Lajovičevimi skladbami. Bilo je lani, ko je g. Lajovic sam vodil okrog 70 pevk

in pevcev močan zbor „Celjskega pev. društva“ in z njim dosegel velikanski uspeh. Sedaj se torej tudi „Glasbena Matica“ odločila za njegove skladbe in gotovo smemo biti prepričani, da se bo s tem koncertom našemu mlademu umetniku odprla pot do njegovih visokih ciljev. Pri koncertu, katerega bo vodil po daljšem presledku zoprt koncertni vodja Hubad, se bodo od Lajovičevih skladb izvajale sledeče: dve sinfonični skladbi za velik orkester, „Scherzo“ in „Adante“, nadalje krasna skladba za ženski zbor in orkester „Gozdna samota“, trije pete roglaški a capella mešani zbori, „Večerna pesem“, „Bolest kovač“ in „Napitnica“, ter več pesmij, samosplovov s spremljevanjem klavirja, med njimi „Pesem starca“, „Zavela je roža“, „Poljub“ in „Serenada“, zadnji dve s spremljevanjem orkestra. Pri koncertu bo tudi sodeloval priljubljeni in izvrstni tenorist slovenske opere gosp. Stanislav Orčelski. — Vstopnice za koncert z običajnimi cenami se dobivajo od 5 sušca naprej v trgovini g. J. Lozarja na Mestnem trgu v Ljubljani.

— Za veterane. Državna zveza veteranov je v svojem letošnjem „koledarju“ patrijotov priobčila pesem, ki kliče Boga na pomoč proti „divjaškemu slovanstvu“. — To je nečuveno žaljenje Slovanov! V naših deželah bi sploh ne mogla eksistirati veteranska družba, ako bi ne bilo slovenskih veteranov. Kljub temu se drzne Zveza žaliti tako Slované. Edini pravi odgovor je: obrniti hrbet takim ljudem. Slovenci imamo tisoč drugih potreb, veteranskih društev pa ne potrebujemo prav nič.

— Cerkveni rop. V noči od 2. na 3. marca je neznan zlikovec vlomil v na samoti stoječo farno cerkev na Dovjem. Tu je s krampom odprl dva nabiralnika, in ker je tu premalo dobil, menda komaj 6 K, je vlomil še v tabernakelj, iz katerega je ukradel zgornji del monštrance z hostijo vred, stojalo pa pustil. Tudi tu ni dobil vrednosti. Tat je slabo opravil, a škoda je napravil nad 500 K, ker je razbil slikano okno, skozi katero je prišel v cerkev in ker je odnesel monštranco. Tat je izginil brez sledu.

— Nemška olika. V Celovcu so nemški smrkolini razbili šipe na hiši podružnice „Ljubljanske kreditne banke“. Tak je torej nemški „Herrenvolk“ Istotako je celovski magistrat slovensko vlogo celovške čitalnice vrnil, češ, da je uradni jezik celovškega magistrata nemški. Zakaj ti ljudje ne vračajo tudi slovenskega denarja? Sicer se pa bodo celovski Nemci s časom že morali privaditi slovenskim napisom in slovenskim vlogam. Saj so se tudi v Celju privadili, čeravno so se s početka z vsemi štirimi temu branili.

— Kje bo stalo laško vseučilišče? Lahi pravijo, da še nikakor ni odločeno, da pride laško vseučilišče v Rovered, marveč se imenuje poleg Rovereda še vedno Trident. V ministertvu omahujejo med tema dvema krajema. Toliko pa bi bilo gotovo, da v Primorje absolutno nikamor ne postavijo laškega vseučilišča. Lahi pa se postavljajo v svojih glasilih vedno še na stališče: Ali Trst ali nič!

— Ponarejenih bankovcev za 360.000 K zaplenili. V kraju Rivoli Bianchi pri Vidmu so zaplenili 19 letnemu Davidu Pico iz Bordana 360.000 K v 18.000 ponarejenih bankovcih po 20 K. Tako poročajo laški listi. V laških listih zadnjih časov se je čitalo že parkrat, da se nahaja izdelovalnica bankovcev v bližnji Italiji. Sedaj pridejo menda na sled vsem „fabrikantom“.

— Irredenta v Trstu. V Trstu se je sestal vil odbor, ki pozivlje ljudstvo na bojkot vojaške godbe. Pred kratkim so razdelili člani tega odbora na tisoče lističev s sledečim pozivom: „Somesčani! Italijani ste, Italijane se imenujete in vendar se ne sramujete, poslušati ob nedeljah vojaških koncertov in ploskati? So se li vaši bratje v Lombardiji in Benetkah tako vedli, ko stokali pod avstrijskim jarmom? Dočim se v Inomostu strelja na naše brate, dočim se po vsej Italiji od Vidma do Katanije protestuje proti zatiranju naših pravic, ploskate vi v Trstu Haynauvim in Radeckijevim potomcem? Skrbite torej, da sramotenje našega slavnega mesta poneha. Zato svetujemo in zapovedujemo vsem domorodnim somesčanom, naj takoj zapuste one

prostora, kjer se vrše vojaški koncerti." Ta poziv se seveda končuje z „Eviva l' Italia!"

— Akad. društvo „Slovenija“ na Dunaju priredi danes 8. t. m. svoj VI. redni občni zbor. Lokal: restavracija „Matalony“, I. Anerspergstrasse 6. Začetek ob pol 9 uri zvečer. Slovanski gosti dobro došli!

Dopisi.

Dunaj. „Slovenijanski“ slavnostni koncert s plesom. — Akad. društvo „Slovenija“ na Dunaju sme biti na vsak način ponosno na svoj slavnostni koncert, katerega je priredilo povodom svoje 35. letnice dne 24. februarja v krasni dvorani Savoy.

Priznati je treba, da je bil koncert ena izmed najsijajnejših slovanskih prireditev na Dunaju. — Med navzočimi smo opazili sledeče osebe: Poslanci dr. Kramar, Berks, Ploj, dvorni svetnik Zavadič, sekojski svetnik dr. Babnik, ministerijalni tajnik dr. Žolger, predsednik „Slovenskega pevškega društva“ primarij dr. Drozda, korespondent lista „Novoe vremja“ na Dunaju dr. Vergun s soprogo, predsednik kranjske odvetniške komore in deželni poslanec dr. Majaron, podpolkovnik Tomše, dr. Žižek, Fran Podgornik, odvetnik dr. Seshun, finančni svetnik Seshun, predsednik „Jugoslovanskega kluba“ dr. Kozic, dr. Primožič, predsednik „Dijaškega podpornega društva“ Pukl, kipar Zajec. — Zastopan je bil „Triglav“ (Gradec) po svojem predsedniku phil. Jancu, nadalje skoraj vsa slovanska akademična društva na Dunaju: „Zvonimir“ (hrvatsko), „Zora“ (srbsko), „Balkan“ (bolgarsko), „Akad. spolek“ (češko), „Bukovina“ (ruško), „Ognisko“ (poljsko). Svojo odsotnost so opravičili — vsled théatre paré ob priliki prihoda švedskega kralja zadržani — ruski generalni konzul Kudriavcev, srbski poslanik dr. Vučić in bolgarski diplomatski tajnik Šišmanov. Opravičila sta se nadalje še vladni svetnik dr. pl. Globočnik in dr. Hočvar.

Slavnost se je začela s koncertom. Nastopil je najprej moški zbor pod vodstvom g. Arhangeljskega. Mogočno je zadonela „Slovenijanska“ po dvorani. Josip Stritar je posvetil to pesen „Sloveniji“ in uglašil jo je komponist Förster. Burno ploskanje se je razlegalo po tej točki. Operna pevka gospica Mira Koroščeva, katere zvonki krasni glas je vse občudovalo, je žela mnogo pohvale. Potem je nastopil prvi jugoslovanski kvartet na lok (gg. Jeraj, Šantel, Stano in Lenarčič). Klasični Beethovnov „Allegro con brio“ je nudil izredni umetniški užitek. Operni pevec Vušković je krasno pel dve pesni, eno hrvatsko in eno slovensko; njegov bariton je vzbudil občno pozornost. Končno je nastopilo še „Slovensko pevsko društvo“ s svojim mešanim zborom. Ugajala je posebno ruska narodna pesem „Vozle rečki“, ki je zaključila ta prekrasni koncert. Umetnikom so se izročili laborovi venci, pevki gci Koroščevi pa krasen šopek.

Dasi je bil koncert že tako sijajen, da je bil največji moralni uspeh slavnostnemu večeru zagotovljen, vendar je treba priznati, da je ples presegel vse, kar se je pričakovalo. Veliko presenečenje so zbudili damski darovi. Kujičica je iz belega atlasa in okrašena z modernimi ornamentami. Plesni red je tiskan na lističu, katerega krasni umetniški risba slovenskega umetnika Gasparija. Zamišljen dijak, pristni slovenski fant z lepimi potezami v licu gleda iz svoje sobice, obdan od knjig in težkih folijantov, na gorate vrhe svoje domovine ter se spominja domače grude. Simbolično je izražena lepa misel v lepi obliki. Zabava pri plesu je bila izredno živahna. Prvo četvorko je plesalo 78 parov, drugo popolnoči pa še 72 parov. Plesalo se je pridno in ne utrudljivo do ranega jutra „Slovenijanska“ slavnost bode gotovo ostala vsem gostom v najlepšem spominu.

Narodno-gospodarske novice.

Kaj koristi in kaj stane gnojenje travnikov?

(Piše I. Bele.)

(Konec.)

Če uvažuje kmetovalec pomen dušca za kmetijstvo vobče, za razne poljske rastline, vino-grade in sadonosnike, če upošteva njega tržno

ceno okolu 1 K 20 v 1 kg, če pomisli da gnojila rastlinam takorekoč le posojuje, uvidel bode, da gnojenje z gnojnico šestokrat mnogo več stane nego z umetnim gnojem. Gotovega stroška se sicer izogne, a izgubo ima za drugod.

Primeroma nizki strošek za umetni gnoj pa ni pripisati le na rovaš travniku, in lahko trdimo, da gnojenje specielno travnikov pravzaprav razun potrebnega dela nič ne stane. Gnojila na travniku pridejo v krmo, po krmi v ži vino, katera jih nekoliko v mleku, senu, kosteh itd. zase porabi. Večji del pridejo pa zopet v gnoj in v gnoju koristijo po drugih zemljiščih. Kdor krmo prodaja, isti bode moral navidez strošek za nakup umetnih gnojil od dohodka travnika odračunati. Onemu pa, ki krmo doma pokrmi in z gnojem prav ravna, to pravzaprav ni strošek. V tem slučaju gnojilne snovi ostanejo v prometu v njegovem gospodarstvu. On jih torej ni za travnik potrošil.

Če bi človek eno leto gnojila pod streho hranil in šele drugo leto trosil po njivah, vino gradih itd., bi imel njih celo vrednost prihodnje leto še vkup. Stala bi pač toliko več, kolikor znašajo obresti njih skupne cene, znabiti tudi stroški za shrambo. Kdor jih pa na travnik troši, jih ne izrabljuje, ampak je svoj talent dobro porabil in bode imel v drugem letu tudi njih celo vrednost vkup pomnoženo z obilimi pridelki živinoreje in pa z veliko vrednostjo z njih pomočjo pridobljenega dušca.

Iz tega pač sledi, da je za kmeta najugodnejša prilika lastni ali izposojeni denar dobro naložiti in res prav oderuške obresti brez strahu pred kaznijo doseči pametno gnojenje travnikov. Seveda pa ne s slepim trošenjem raznih, mnogokrat malovrednih gnojil, ampak le na podlagi temeljitega poskusa z dobrimi tvarinami. Dokazov imamo po celem civilizovanem svetu premnogo in tudi pri nas.

Kaj se torej večina naših kmetov obustavlja šestokrat praznim frazam na ljubo? Kaj obsoja okolščine, katerih ne pozna, le iz predsodka? Kdor ne poskusi, ampak le preišlja, kako bi našel izgovor ali kako bi dobro stvar smešil, istemu mnogo koristi uide.

K stroškom za gnojenje travnikov moramo pa tudi še apno prištevati. Njega tržna cena je po raznih krajih različna. Pa šestokrat ne bode samo z umetnim gnojem brez apna pravega uspeha. Premnogo imamo zemelj, katerim itak že apna primanjkuje. Kdor je gnojil ali gnoji s kajnitom, isti še bolj spravi apno iz svoje zemlje. Posebno pa detelje nočejo storiti brez apna. Pri pomanjkanju apna uspeh umetnih gnojil sicer tudi na fizikalno ugodnih tleh izostane. Pri poskusih za gnojenje naj se torej vedno tudi apno upošteva.

Kdor gnoji svoj travnik za vsako leto sproti, isti bode vzel lahko raztopna gnojila n. pr. od fosfata superfosfat mesto Tomaževe moke, pa toliko, kolikor vsako leto rabi. Kdor hoče za več let gnojiti, n. pr. za tri, bode pač moral trikrat toliko umetnega gnoja na travnik trositi, bode imel torej na enkrat večji strošek v gotovini. V tem slučaju vzame sicer cenejšo fosforovo kislino. Tomaževi moki, ki je pa težje raztopna, torej dalj časa vpliva.

Zelo zanemarjene travnike je treba izpočetka močnejše gnojiti, da se zemlja takorekoč z gnojilnimi snovmi napoji, pozneje je pa le toliko treba rastlinam podajati, kolikor ista na leto porabijo. Torej je naš račun glede stroškov gnojenja za poprečne razmere merodajen.

Politični pregled.

— Ogrski državni zbor. Liberalna stranka je imela svojo konferenco, v kateri je napovedal grof Tisza svoj načrt glede izpremembe poslovnika. Povedal je, da je to le provizorna odredba, pozneje šele se poslovnik trajno izpremeni, tako da bo tehnična obstrukcija takorekoč nemogoča. Ta provizorna odredba bo imela svojo veljavo le pri zagotovitvi rekrutne predloge in vseh predlog, ki so v zvezi s proračunom, nadalje pri začasnih ureditvi trgovinskih zvez z Italijo in Nemčijo. Svoj predlog bo grof Tisza napovedal že v jutranji seji. Ako obstrukcija pri tem ustavi boj, predlog niti ne pride na dnevni red. Libe-

ralna stranka je izrekla ministrskemu predsedniku popolno zaupanje.

— Srbija. Radikalci obeh struj so se popolnoma sporazumeli ter si izvolili za skupnega predsednika popa Milana Čurića. Sedaj ima vlada močno večino ter bo z lahkoto prodrla s proračunom. — Vlada je odredila strogo preiskavo in zapiranje macedonskih vstašev. Vstaši so imeli nato tajno posvetovanje ter sklenili, da napovedo vsled takega preganjanja srbskemu prebivalstvu v Macedoniji vojno.

— Bolgarija in Turčija. Sultan je podpisal dogovor med Bolgarijo in Turčijo. Poslednja se zaveže Macedoncem dovoliti popolno amnestijo, vse izjemne odredbe zoper bolgarski uvoz v Turčijo se prekličajo, vpeljano blago se sme popolnoma svobodno prodajati, osebni promet med Turčijo in Bolgarijo je popolnoma prost; Bolgariji se smejo svobodno v Turčiji naseljevati. Bolgarska pa se zaveže, vse macedonske odbore razpustiti in zabraniti prestop k vstašem. Bolgarija in Turčija se zavežeta, umakniti del svojih na meji zbranih čet in razpustiti. Pogodba je sklenjena na ukaz sultanov med bolgarskim diplomatičnim zastopnikom Nadovićem in sultanovim prvim tajnikom.

Rusko-japonska vojna.

Kakor se poroča iz Petrograda, odpotuje vrhovni poveljnik ruske vojne sile na daljnem vztoku, general Kuropatkin 11. ali 12. t. m. na bojišče. Obenem z njim se odpravita na bojno polje tudi princ Karagjorgjevič, ki je, kakor smo že poročali, imenovan za poveljnika kozškega polka ob reki Jalu, in princ Bourbonski. Kakor se naglašja, ima sedaj Rusija približno četrto milijona mož v Mandžurski in vojne operacije se bodo pričele po natanko določenem načrtu prve dni meseca aprila. Transport vojaštva se vrši vkljub marsikaterim nedostatom pri železnici in drugim težkočam, popolnoma normalno. Vsak dan vozi 13 vlakov in vsak dan se pripelje približno 4000 vojakov na daljni vztok. Sprva je vojna uprava sklenila, da ne sprejme nobenih prostovoljcev v armado, general Kuropatkin pa je izposloval, da sme sedaj vsakdo prostovoljno vstopiti v armado. Iz prostovoljcev se bodo sestavili posebni voji, ki se bodo izvežbali in nemudoma poslali na bojišče.

Petrograd, 5. sušca. Na obeh bregovih reke Jalu se dela z mrzlično naglico. Pionirski oddelki so dobili ukaz narediti nasipe in na 25 mestih močnejše utvrdbе, v katere mislijo Rusi postaviti svoje topove. Gorske baterije ruske so že zasedle vrhove hribov. Ustje reke Jalu je že zavarovano z mnogoštevilnimi minami. — Glavni stan, kjer bo general Kuropatkin skupno z admiralom Aleksejevom, bo v Mukdenu.

Petrograd, 5. sušca. V Harbin je došel ruski poslanik iz Šöula, Pavlov, ki je potrdil, da je prišlo po prihodu Japoncev v Šöul do boja pred poslaništvom, v katerem so bili ubiti trije ruski vojaki.

London, 6. sušca. (Kor. urad.) Reut. biro poroča iz Tokia, da je rusko vladivostoško ladjevo zapustilo Vladivostok. Sumi se, da je šlo proti severu, da vjame japonske parnike.

Petrograd 7. sušca. Uradno se razglša: Včeraj ob 1 uri 25. min. pop. je prišlo pred Vladivostok pet japonskih ladij, ki so začele mesto bombardirati. Japonske ladje so streljale 55 min. in potem odplule.

Petrograd 7. sušca. Včeraj popoldne ob 1 uri 25 minut je prišlo pet japonskih ladij z dvema križarkama k zalivu Bussury. Japonska eskadra se je ustavila 8 vrst od brega in začela z dalekonosnimi topovi bombardirati Vladivostok. Japonske ladij krogle niso napravile nikake škode ne na baterijah, ne v mestu. Večina teh krogel sploh ni eksplodirala. Japonci so ustrelili 200-krat in ob 2 uri 20 min. odrinili. Ruske baterije niso streljale, ker je bil sovražnik preveč oddaljen. Japonci so se umaknili do otoka Askoio; pri tem otoku in pri kapu Majdel je bilo videti štiri torpedovke.

Petrograd 7. sušca. „Rusko Sev. Agent.“ javlja: V Port Arturju je vse mirno. Zdaj se je izvedelo, kake izgube so imeli Japonci pri raznih bitkah. — V bitki pri Čemulpu je bila japonska križarka „Tagašio“ uničena, križarka „Osama“ pa težko poškodovana. Pri prvem naskoku na

Port Artur se je ena japonska ladja potopila, admiralsko ladjo pa so morali vleči na varen kraj. Pri bombardiranju Port Arturja je japonska ladja „Šikišama“ izgubila dimnik in so ji bili pokvarjeni stroji.

Pariz 7. sušca. „Herald“ javlja, da so Japonci v noči od torka na sredo, ko je bil silen vihar, spustili velike splave v morje in jih dirigirali proti Port Arturu. Na splavih so napravili jambore, da bi izgledali kakor vojne ladje. Japonci so potem iz daljave začeli streljati. Rusi so res na splave streljali. Namen tega japonskega manevra je bil, zapeljati Ruse, da porabijo nekaj svoje municije.

Loterijske številke.

Linc, dne 5. sušca 1904: 77, 55, 89, 18, 74
Trst, „ „ „ 10, 1, 34, 72, 38.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Društvo „Zvezda“ na Dunaju. — Hvala na poslani razglednici in srčnih pozdravih. Živela „Zvezda“ — slava Vegi!
Uredništvo „Domovine“.

Gostilna

z majhno trgovino, žganjetočem in tobačno trafiko v župnijskem kraju, ob okrajni cesti, kjer je več letnih sejmov, se odda v najem, oziroma prodaja pod zelo ugodnimi pogoji.

Natančneje pove upravnistvo „Domovine“.

Radi preureditve svoje žage prodam

vodno in zobnato kolo

z vsem železnim materijalom vred.

Pogoji zelo ugodni. — Naslov pove upravnistvo lista. (106) 2-1

Vožnje karte in tovorni listi v

AMERIKO

Kralj. belgijski poštni parnik.

Red Star Linie iz Antverpna naravnost v Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijovana od vis. c. kr. avstrijske vlade. Pojasnila daje Red Star Linie, Dunaj IV. Wienergürtel 20 ali pa Karol Rebek, glavni zastopnik v Ljubljani.

Salvator-balzam

(Liquor-aromatic)

Najuspešnejše domače sredstvo pri trganju (migreni), zobobolu, glavobolu, pri krču in raznih želodčnih in črevnih boleznih; ozdravi maternico, krepi vid in je v vsakem pogledu univerzalno domače zdravilo prve vrste.

Cena zavoju 12 stekleničic z navodilom 5 kron, če se denar naprej pošlje na spodnji naslov.

KAŠELJ

ozdravi hitro in temeljito že od nekdaj znano domače zdravilo

trpotčev sok.

Cena stekleničici z navodilom in poštino vred, ako se denar naprej pošlje, 2 kroni 40 vinarjev.

Naslov za naročbe: (400) 24-16

Fr. Riedl-na lekarna pri Salvatorju v Varaždinu štev. 104.

Odvetnik

dr. Josip Karlovšek

naznanja, da je odprl z današnjim dnem svojo odvetniško pisarno v Celju, Rotovške ulice št. 12, I. nadstropje, tik zraven nemške cerkve.

CELJE, dne 23. svečana 1904.

(83) 3-3

(103) 2-1

Stara šola

tik farne cerkve v Dramljah, pripravna za kakšnega obrtnika, trgovca, ali za stanovanje, se pod ugodnimi pogoji takoj

— odda v najem. —

Kraj. šolski svet Dramlje pri Št. Jurju ob j. ž.

Mlin

s krčmo in prodajalno

na ugodnem prostoru (96) 2-2

se da v najem.

Vse natančneje se izve pri lastniku JOŽEFU CERJAK-u, Kališovec pri Bianci.

Prodajalnica

ob glavni cesti, brez konkurence, s prodajo tobaka, je zaradi selitve **naprodaj** z blagom ali brez blaga. — Vpraša naj se pri upravnistvu lista. (91) 3-3

Sveže tropine

(treberji)

(95) 3-3

se dobivajo vsak dan v delniški pivovarni v Žalcu in Laškem trgu.

Kava in čaj

iz prve roke, t. j. neposredno od sadilca kave in čaja, (54) 12-2
torej s popolnim jamstvom za pristno in nepokvarjeno kavo in čaj.

NAJNIŽJE CENE.

Najino dosti čez 100.000 orlov veliko posestvo se obdeluje **najracionalnejše**. Najine vrste kave in čaja so jako aromatične in izdatne.

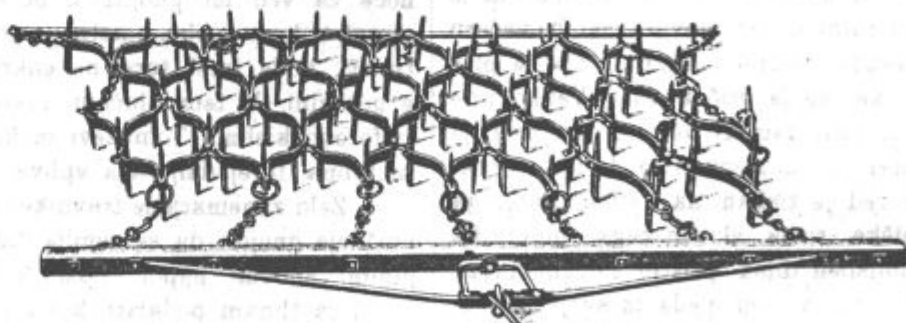
Kava: Javaflor, najfinejša, 4¹/₂ kg gld. 6.65, fina, 4¹/₂ kg gld. 5.90. Java-brasil-mešanica 4¹/₂ kg gld. 5.40. Čaj 1 kg gld. 2.80, 4¹/₂ in 5.50. — Pošilja se carine prosto na vsako pošto proti povzetju. Cenik zastoj in poštne prosto.

Turk & drug

veleposestnika na Javi, prodajalca kave in čaja v lastni rešiji

— v Trstu —

Via dell'acquedotto 62.

Poljske in travniške **brane, pluge** za težko in lahko zemljo, z dvema lemežema in za oranje na globoko, **raznovrstne poljedelske stroje**, lemeže in deske za pluge, zobe za brane, **lopate** in motike, **trtne škarje in drevesne žagice** priporoča

trgovina z železnino **„MERKUR“**, P. Majdič, Celje.

Za stavbe: traverze, cement in cevi iz kamenščine. Žične mreže za ograje in trnjeve žice.